

Yıldız Avları

19. yüzyılın düşünce liderlerinden, Amerikalı yazar Ralph Waldo Emerson transandantalizmin fikir liderlerinden olmasının yanısıra şu sözü ile tanınır: "Yıldızlar gökyüzünde her gece değil de bin yılda bir kez görünselerdi bakın o zaman insanoğlu nasıl da hayrete düşer ve bakakalırdı." Aşınâlığın küçümseme yarattığını daha iyi anlatan bir söz bulmak herhalde epey zor. Üstelik, ünlü düşünürün yaklaşık yüzelli yıl önce dile getirdiği cümle bugün hayatın içinde somut bir yer buluyor.

2008 yılında insanlık tarihinde ilk kez şehirde yaşayanların oranı toplam nüfusun yarısını aştı. Hızla büyüyen, içinde tuttuğu hayat sürekli aktığı için veya güvenlik sebebi ile gece ışıl ışıl aydınlatılan şehirlerde gökyüzündeki yıldızları görmek pek mümkün değil. Yıldızlar her gece aynı yerde olsalar da parlaklıkları şehir ışıkları tarafından gölgeleniyor ve insan gözü artık onları algılayamıyor. Özellikle büyük şehirlerde yaşayanlar için pırıl pırıl parlayan, irili ufaklı yıldızlar ile dolu gökyüzünü görmek "bin yılda bir görünen mucize" olmaktan da çıktı.

Şehirleşme bugünü ve gelecek birkaç on yılı şekillendiren makro eğilimlerden... Dolayısıyla Emerson'un tanımladığı "mucize karşısında donakalma" anını yaşamak gün geçtikçe daha da zorlaşacak. Gökyüzünü -gezegenin insan tarafından bu denli şekillendirilmeden önceki hali ile- gözlemleyebilmek neredeyse bir "av" haline gelecek. Daha az bulunan, daha fazla insanın yaşamayı arzuladığı her deneyim gibi yıldız avı da çekici bir iş fırsatına dönüşecek. Şimdiden örneklerini görmek mümkün.

Öncelikle, ışıktan arınmış ve ışık kirliliğinin etkilerine dikkat çekmeyi ve ışık kirliliğinden arınmış gecelerin var olmasını desteklemeyi misyon edinmiş bir birlik var: The International Dark-Sky Association (IDA). Söz konusu birlik tarafından tasarlanan "Natural Bridges National Monument" dünyadaki ilk "karanlık-gece parkı". Park Birleşik Devletler'in Utah eyaletinde bulunuyor. Her türlü gece aydınlatmasından uzakta konumlandığı için çıplak gözle görülmesi zor takım yıldızları buradan seyretmek mümkün.

Şili'de, Elqui Vadisi'nde açılan "Hotel Astronómico Elqui Domos" ise konuklarını jeodezik kubbe çadırlarda ağırlıyor. Otel sadece yedi çadırdan oluşuyor. Çadırların içleri gayet lüks ve tepeleri gökyüzüne açılıyor. Otel şehirlerden, hatta köylerden uzakta olduğu için tamamen karanlığın içine gömülmüş durumda. Buradaki gece manzarasının dünyanın en iyilerinden olduğu söyleniyor. Turizm sektörü ise oteli son yılların en fütüristik girişimlerinden biri olarak tanımlıyor.

Özetle, hemen hemen tüm doğal kaynaklar gibi karanlık geceler de insan etkisi nedeniyle azalıyor. Kalan ışık-değmemiş noktalarda kurulan ve kurulacak deneyimsel girişimleri önümüzdeki yıllarda daha fazla duyuyor olacağız. Söz konusu girişimler karanlık bir gecenin içindeki mucizeyi fark ederek "hayrete düşmek" ve "donakalmak" isteyenler için belli başlı çekim noktaları olacak.

